

JU MUZEJI I GALERIJE PODGORICE

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2021. GODINU

Podgorica, mart 2022. godine

JU MUZEJI I GALERIJE PODGORICE

Broj: 325

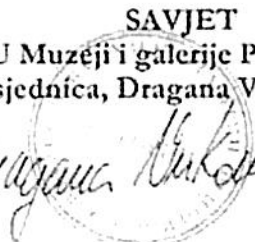
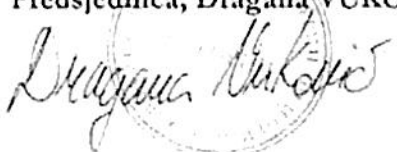
Datum: 05.04.2022. godine

Na osnovu člana 17 Statuta JU Muzeji i galerije Podgorice broj 30 od 17.02.2012. godine i br. 268/2 od 22.04.2016. godine, Savjet JU Muzeji i galerije Podgorice, na sjednici održanoj dana 18. 02 2021. godine, donio je

O D L U K U

1. Usvaja se Izvještaj o radu i izvještaj o finansijskom poslovanju JU Muzeji i galerije Podgorice za 2021. godinu;
2. Izvještaj o radu i izvještaj o finansijskom poslovanju se upućuju na razmatranje i davanje saglasnosti Skupštini Glavnog grada-Podgorica.

SAVJET
JU Muzeji i galerije Podgorica,
Predsjednica, Dragana VUKOVIĆ

UVOD

Godine iza nas, 2020. i 2021. obilježene su kao period globalne krize koja je rezultat pandemije COVID-19. Za JU Muzeji i galerije Podgorice, kao i mnoge druge muzeje i ustanove kulture, ovo je značilo neprekidne promjene, prilagođavanja i neizvjesnost, kada su svi napori uglavnom bili usmjereni na očuvanje zdravlja publike i osoblja. Pored brojnih izazova, značajnih organizacionih i operativnih promjena, djelatnosti i rad Ustanove su uspješno prilagođene po mnogo čemu specifičnoj situaciji. Aktivnosti realizovane tokom 2021. godine, na svim nivoima muzeja, trasiraju put koji će omogućiti da Ustanova preraste u jači, uspješniji i raznovrsniji gradski muzej koji služi zajednici, i koji ujedno uvjerava i dokazuje potencijal kulture i umjetnosti u kontekstu društvenog razvoja.

Glavni grad Podgorica je i u uslovima pandemije opredijelio finansijska sredstva koja su bila neophodna za poboljšanje muzejske infrastrukture, kako bi danas imali moderne i atraktivne, dobro opremljene izlagačke prostore. To je afirmativno uticalo i na ambiciozno planiranje programa izložbi, ali i drugih pratećih programa, koji su realizovani tokom godine. Posjećenost muzejskih i galerijskih prostora je u stalnom porastu, pa se tako tokom 2021. godine bilježi i evidentira trostruko veća posjeta od one koja je zabilježena u 2019-oj, godini prije pandemije. Upravo je takvo uvećanje posjeta jedan od najznačajnijih pokazatelja rada i uspjeha ostvarenog u prethodnoj godini.

Osnov za podnošenje ovog Izvještaja sadržan je u članu 32 Zakona o kulturi („Sl. list CG“, br. 49/08, 16/11, 40/11 i 38/12). Izvještaj o radu je urađen shodno Uputstvu za izradu godišnjeg programa rada i izvještaja o radu i ostvarivanju funkcija lokalne samouprave br. 01-033/07-4 od 09. 01. 2007. godine.

Cilj podnošenja Izvještaja je informisanje Skupštine Glavnog grada Podgorice o stepenu realizacije programskih sadržaja po utvrđenim rokovima, namjenskom korišćenju sredstava, davanje ocjene stanja u Ustanovi i predlaganje mjera odnosno programske orijentacije za naredni period.

Program rada Ustanove ostvaren je preko sljedećih djelatnosti: muzejske, galerijske, zaštite kulturnih dobara i investicionog održavanja, izdavačke i kulturno-edukativne djelatnosti.

OSTVARIVANJE OSNOVNE FUNKCIJE USTANOVE

Osnovna funkcija muzejskih djelatnosti ostvarena je kroz redovne aktivnosti iz oblasti likovne umjetnosti i kulturne baštine. Stručni poslovi koji se odnose na likovno stvaralaštvo realizovani su kroz umjetničke izložbe, uz programski fokus na savremenu produkciju, i uz povremene postavke umjetnosti XX vijeka. Postavke su realizovane u Modernoj galeriji, Galeriji Risto Stijović i Galeriji Art. Muzejske djelatnosti u oblasti kulturne baštine ostvarene su kroz poslove zaštite, valorizacije, prezentacije i promocije kulturnog nasljeđa. Muzejska prezentacija iz fondova istorijskog, arheološkog, kulturno-istorijskog i etnografskog materijala, imala je kontinuitet u okviru stalne muzejske postavke. U okviru osnovne djelatnosti muzej se bavio i sakupljanjem muzejskog materijala putem terenskih istraživanja, otkupom i poklonima; sprovođenjem preventivne i trajne zaštite muzejskih predmeta i muzejske dokumentacije; istraživanjem u muzejskoj djelatnosti, radi sakupljanja, valorizacije i prezentacije muzejskog materijala; vršenjem stručne obrade muzejskog

materijala; vođenjem dokumentacije o muzejskom materijalu; kao i organizovanjem stalnih i povremenih izložbi.

Dio poslova iz osnovnih djelatnosti Muzeja u ovoj godini odvijao se u otežanim uslovima, u odnosu na pandemiju korona virusa i poštovanje mjera za njeno suzbijanje. Planirane aktivnosti realizovane su uz ograničenja u odnosu na epidemiološku situaciju.

REALIZOVANE IZLOŽBE

Izložba Milijane Vujović *Tajne kamena* (Moderna galerija, 16.02 - 15.04.2021.)

Kroz doživljaj prirode i podneblja iz kojeg potiče, umjetnica Milijana Vujović otkriva tajne crnogorskog krša i kamena, potencira ljepotu i bogatstva prirode, ali i niza drugih, oku nevidljivih, horizonata koji nju kao stvaraoča vode u polja introspekcije, preispitivanja, ali i retrospektivnog sagledavanja okoline i okolnosti u kojima živi i stvara. Umjetnica se predstavila radovima nastalim u posljednje četiri godine. Postavku su činile slike rađene tehnikama akvarel i ulje na platnu.

Milijana Vujović je diplomirala na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju 1996. godine, u klasi profesora Smaila Karaila, odsjek slikarstvo. Članica je ULUCG. Izlagala je na više samostalnih i grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu.

Kustoskinja izložbe: Petrica Duletić

Izložba slika Nikole Vujoševića *Hommage 2021* (Moderna galerija, 25.03 – 31.05.2021.)

Izložba Nikole Vujoševića upriličena je kao hommage umjetniku, koji je JU Muzeji i galerije Podgorice (Modernoj galeriji) poklonio reprezentativni Legat. U izložbenom prostoru Moderne galerije, predstavljen je izbor iz Legata, kojim je likovna publika mogla da se upozna sa njegovim bogatim, višedecenijskim stvaralaštvom. Umjetnik je ostao na čitavom svom putu dosljedan vrlo rano odabranom i karakterističnom stilskom i tematskom usmjerenju. Kanjon Platije i predjeli zavičajnog podneblja bili su Vujoševićeva neiscrpnja inspiracija. To je predio bez ljudi, riješen u nekoliko geometrijskih površina boje, ispresijecanih liticama Morače, putevima, arhitektonskim elementima i konstrukcijama kanjona, gde se prepliću priroda i čovjekovo uplitanje u njene drevne tokove i ritmove.

Nikola Vujošević je rođen u Podgorici 1929. godine, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Vujošević je upućen na Cetinje u atelje Ministarstva prosvjete NR Crne Gore gdje počinje da se bavi slikarstvom. U toj radionici saradivao je sa nekim od najvećih crnogorskih slikara tog vremena: Nikom Đurovićem, Milanom Božovićem, Antonom Lukatelijem i drugim. Tamo je nastala i ostvarena inicijativa za osnivanje Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore 1946. godine. Vujošević je završio Pedagošku akademiju u Beogradu 1953. godine, kada prvi put izlaže. Imao je brojne samostalne izložbe u zemlji i inostranstvu. Učestvovao je na brojnim kolektivnim izložbama. Dobitnik je uglednih nagrada, priznanja i odlikovanja.

Kustoskinja izložbe: Petrica Duletić

Izložba Katarine Zlajić *Poljubi zemlju* (Moderna galerija, 06.05 – 29.05.2021.)

Na izložbi *Poljubi zemlju* akademska vajarica Katarina Zlajić predstavila se djelima koja se kreću granicama između skulpture i primijenjene umjetnosti. U nekoliko skulpturalnih prostornih instalacija na izložbi su bila smještena djela primijenjene umjetnosti – unikatni komadi nakita. U njenom umjetničkom procesu uočljiva je vajarska logika. Katarina svojim umjetničkim djelovanjem vodi dijalog sa istorijom i tradicijom, te dijalog sa savremenim svijetom u kojem umjetnost naseljava nove prostore stvarnosti, nalazi nova stjecišta koja aktivnije koreliraju sa zbiljom i u njoj osnažuju svoju estetsku i upotrebnu vrijednost. U tim procesima umjetnica se dodatno poigrava: rašiva, prekraja i ponovo zašiva – vrši estetske preformulacije materijalnih datosti – predmetima svakodnevnog upotrebe dodjeljuje estetsku smisaonost visokih vrijednosti. Materijal koji koristi za preoblikovanje u umjetničko djelo je rajsferšlus i konac, a komadi nakita smješteni su u malim kompozicionim scenografijama koje referiraju na čuvanje prirode i šalju snažnu poruku koja se odnosi na ekološko očuvanje zemlje, zbog čega izložba simbolično i nosi naziv *Poljubi zemlju*.

Katarina Zlajić rođena je 1991. godine u Bijelom Polju. Završila je Fakultet likovnih umjetnosti na Cetinju, odjel za vajarstvo, 2013. Nakit je počela da dizajnira na studijama. 2015. godine predstavila je radove na sajmu Fiera di Vicenza u Italiji, u organizaciji Not Just a Lebel Platform. Izlagala je na više grupnih izložbi, samostalno je izlagala u Herceg Novom, Tivtu... Svoje aksoare predstavila je na izložbama u Italiji, Dubaiju, Francuskoj, Sloveniji, Srbiji, gdje je zabilježila veliki uspjeh.

Kustoskinja izložbe: Selma Đečević

Izložba Marka Čakalovića *Genesis* (Moderna galerija, 05.08 – 10.10.2021.)

Na izložbi *Genesis* Čakalović je podgoričkoj publici predstavio crteže u tehničkom olovku na papiru, slike u tehničkom ulju na platnu, kao i 5 skulptura radenih u poliesteru i kombiniranim tehnikama. Pored toga Čakalović je izložio i fotografije skulptura i reljefa koje se nalaze u privatnim kolekcijama u Belgiji, a koje su nastale u prethodnih nekoliko godina. Čakalovićeve umjetničke postavke i *inscenacije* odraz su katastrofičnog svijeta, no žanrovskim i stilskim referencama koje nalazimo i storiji umjetnosti prizivaju humani poredak. Romantična i opsjenita tema koja obavlja ženske portrete i figure kao metafore ljubavi govori da tijelo nije samo biološka činjenica (kako se to nameće u hedonistički orijentisanoj kulturi materijalog). Tijelo ovdje postaje prostor suprotstavljanja duha i materije, koje je uslovljeno snažnim nametanjem kapitalističkih ideala.

Marko Čakalović rođen je 1984. godine u Baru. Diplomirao je na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju u klasi prof. Pavla Pejovića 2008. godine, i stekao zvanje akademskog vajara. Aktivno se bavi skulpturom, slikom i crtežom. Član je ULUCG. Dobitnik je nagrade za skulpturu Fakulteta likovnih umjetnosti na Cetinju (2007). Dobitnik je nagrade za skulpturu internacionalne umjetničke organizacije *Glo Art Center* iz Belgije (2019). Učestvovao je na brojnim izložbama u zemlji i inostranstvu. Njegovi radovi nalaze se u inostranim kolekcijama, uključujući i kolekciju *Glo Art Center*. Kanadski časopis za kulturu *Emboss Magazine*, 2016. godine, publikovao je njegove radove, a nedavno je predstavio svoj rad i u Maleziji.

Kustoskinja izložbe: Selma Đečević

Izložba Flavija Favellija *Balkan* (Moderna galerija, 29.10 – 12.12.2021.)

Izložba je realizovana saradnjom Muzeja i galerija Podgorice sa kulturnom asocijacijom NOS Visual Arts Production iz Bolonje. Pored podrške Rimskog kvadrijenala Q International, izložba Favellija u Podgorici realizovana je uz pokroviteljstvo Ambasade Italije u Podgorici, Italijanskog instituta za kulturu u Beogradu i Sekretarijata za kulturu i sport Glavnog grada. Predstavljanjem novog ciklusa pod nazivom *Balkan*, umjetnik nastavlja sa upotrebom ambalaže u svom radu. Favelli vizuelnim intervencijama transformiše taj stvaralački materijal, dajući mu nova značenja. Za umjetnika ambalaža ne predstavlja samo metaforu konzumerizma, već i artefakte kulturne memorije koji svjedoče o sistemima i tranzicijama.

Flavio Favelli rođen je u Firenci 1967. godine. Diplomirao je na studijama istorije Orjenta, a usavršavao se u oblasti skulpture, a zatim i vizuelnih umjetnosti, u okviru Fondazione Antonio Ratti. Izlagao je u muzejima MACRO i MAXXI u Rimu, GAM i MAMbo u Bolonji, Marino Marini u Firenci, Pegi Gugenhajm muzeju u Veneciji, u izlagačkim prostorima La Maison Rouge u Parizu, Project Space 176 u Londonu, MOCA u Šangaju, Elgiz Muzeju u Istanbulu, i drugim reprezentativnim galerijama. Učestvovao je na XV Kvadrijenalu u Rimu, Bijenalu u Havani, festivalu No Soul For Sale - Tate Modern, kao i u brojnim drugim manifestacijama savremene umjetnosti.

Kustoskinje izložbe: Elisa Del Prete i Silvia Litardi, Bolonja

Izložba Tijane Gordić *Jedno mjesto* (Moderna galerija, 16.12.2021 – 31.01.2022.)

Na izložbi *Jedno mjesto* akademska slikarka Tijana Gordić predstavila se slikama radenim u različitim slikarskim tehnikama koje su nastajale u periodu 2018 – 2021. godine. Tijana Gordić je izvrstan crtač, kolorista i poznavalac harmonije. No, ono što njeno osebužno slikarstvo napućuje životvornom snagom je potentni stvaralački temperament. On emanira i romantičnu sjenu i drske hirove fantazije. Ta ljupka odlučnost njenog slikarskog temperamenta svoja polazišta nalazi, prije svega, u aristotelovskom načelu *Horror vacui*. Popunjenost formata od ruba do ruba slike savršeno organizovanim kolopletom detalja podsjeća na sunčev mlaz rasut po slikarskom platnu. Iz ovakvog tretmana izbija smjelost.

Tijana Gordić rođena je 1986. godine u Bijelom Polju. Diplomirala 2009. godine u klasi profesora Rajka Todorovića Todora, odsjek slikarstvo, na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju. Članica je Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore (ULUCG) od 2010. godine. Od 2018. godine ima status samostalne umjetnice. Živi i radi na Cetinju. Izlagala je na više samostalnih i kolektivnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Dobitnica je brojnih domaćih i međunarodnih nagrada.

Za ovu postavku Tijani Gordić dodijeljena je Nagrada Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore za najbolju izložbu u 2021. godini. Izložba je realizovana u okviru manifestacije Decembarska umjetnička scena.

Kustoskinja izložbe: Selma Đečević

Izložba Ivane Radovanović i Magdalene Pavlović *Trajni zaplet* (Galerija Risto Stijović, 22.07 – 30.09.2021.)

Umjetnica Ivana Radovanović predstavila je monumentalni rad nove produkcije, kao dio umjetničke postavke *Trajni zaplet*. Njen skulptorski rad pod nazivom *Sugar Obelisk - Orevnar Montenegro*, inspirisan poemom velikog pjesnika Ratka Vujoševića. Magdalena Pavlović svoje metalne ekspresivne tangente odvodi ka drukčijem gravitacionom polju, naslonjene težinom kao kovano gvožđe, ali i mesing što isijava pozlatom dopremljenog čuda iz nerazpoznatljivog, geološki zarobljenog vremena. Izložba je realizovana u okviru manifestacije Podgoričko kulturno ljeto.

Ivana Radovanović (Titograd, 1983). Magistrirala je vajarstvo na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju, u klasi profesora Pavla Pejovića. Doktorirala na Fakultetu likovnih umjetnosti u Beogradu, u klasi profesora Dušana Petrovića. Radi kao docent na FLU-Cetinje. Kao Fulbrajtove stipendista boravila je 2019. godine na Univerzitetu St. John's u Njujorku. Projektom „Čovjek Uomo Human“ sa umjetnikom Adinom Rastoderom, predstavljala je Crnu Goru na 57. Venecijanskom bijenalu, 2017. godine. Dobitnica je Nagrade Bijenala mladih umjetnika Evrope i Mediterana (BJCEM) i Nagrade 37. Crnogorskog likovnog salona „13. Novembar“ (2015). Samostalno izlagala u Americi, Austriji, Italiji, Crnoj Gori i Srbiji. Participirala u rezidencijalnim, edukativnim i umjetničkim programima u Austriji, Češkoj, Hrvatskoj, Portugaliji, Finskoj, Grčkoj, Finskoj, Slovačkoj, Bugarskoj i drugim zemljama.

Magdalena Pavlović (Beograd, 1989). Završila je master akademske studije na Fakultetu likovnih umjetnosti u Beogradu, odsjek za vajarstvo, u klasi profesora Dušana Petrovića. Doktorirala je na Fakultetu likovnih umjetnosti u Beogradu. Radi kao docent na Katedri za vajarstvo Akademije umjetnosti u Novom Sadu. Članica je Udruženja likovnih umjetnika Srbije i Saveza udruženja likovnih umjetnika Vojvodine. Izlagala je samostalno i u okviru kolektivnih postavki. Učestvovala je u brojnim konkursima i vajarskim simpozijumima. Dobitnica je Nagrade za skulpturu u materijalu SO Savski venac.

Izložba *The Glass Room* (Galerija Art, 22.07 – 30.09.2021.)

Edukativna izložba *The Glass Room* na jedinstven način uvezuje kreativnost, tehnologiju i nauku. Ovaj interdisciplinarni projekat nastao je u produkciji art kolektiva Tactical Tech iz Berlina. Centralne teme koje istražuje ova interaktivna postavka bile su: uticaj novih tehnologija na čovjeka, tokovi ličnih podataka u online prostoru, zaštita privatnosti na internetu i društvenim mrežama, dezinformacije u sajber prostoru i kako ih prepoznati, lažne vijesti kao uticajan fenomen današnjice. Kroz interaktivne sadržaje na tablet aplikacijama, publika je bila u prilici da sazna više o digitalnim izazovima današnjice, i da ovlada tehnikama zaštite unutar sajber svjetova.

Izložba Krsta Andrijaševića *Dezeni kao apstraktno slikarstvo* (Galerija Art, 02.04 – 20.05.2021.)

Na izložbi *Dezeni kao apstraktno slikarstvo* prezentovano je 20-ak radova, slika–objekata / ready-made-a nastalih 2019. godine. Izložba je predstavljala radikalni iskorak Andrijaševića u odnosu

na umjetnikovu prepoznatljivu poetiku, tematsku zaokruženost i formalnu cjelovitost koje se temelje na figurativnom modelu izražavanja, bliskom arhetipskoj i primitivnoj umjetnosti. Za razliku od ovog kompaktnog plastično-poetskog svijeta izrazite individualnosti i specifičnog izraza u čijem fokusu je čovjek, predstavljeni radovi predstavljali su „izlet“ u sferu apstrakcije. Da slučaj bude zanimljiviji, radovi koji su bili prikazani nijesu izvedeni, naslikani, već je umjetnik odabrao komade tkanine sa različitim šarama, tzv. dezene i uramio ih kao slike.

Krsto Andrijašević je rođen 1948. godine u Balosavama kod Vilusa, nekadašnja opština Grahovo. Osnovnu školu završio na Vilusima, a gimnaziju u Nikšiću. Završio Pedagošku akademiju u Nikšiću, likovni odsjek, zatim FLU u Beogradu u klasi vajara Jovana Kratohvila. Živi i radi u Nikšiću. Izlagao je na više samostalnih i kolektivnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Dobitnik je Nagrade za skulpturu “Stijović, Milunović, Lubarda” na Tradicionalnoj izložbi ULUCG (1989, 1998, 2010, 2014), a ista nagrada dodijeljena mu je i za crtež (1994). Dobitnik je Trinaestojulske nagrade (2018).

Kustoskinja izložbe: Ljiljana Karadžić

Izložba Bojana Radojčića *Skriveno mjesto* (Galerija Art, 27.05 – 15.07.2021.)

Izložba *Skriveno mjesto* se bavi pojmom privatnosti i intime u savremenom globalizovanom društvu. Dostupnost ličnih informacija koje sami plasiramo na mreže ili one koje od nas sistem potražuje, dovode do brisanja jasne granice između privatnog i javnog. Između intime i sveopšteg spektakla. Privatnost postaje javna stvar, a potreba vladajućih elita da prodru u mikropore privatnih života pod izgovorom opšte bezbjednosti postaje sve veća. Skriveno mjesto je mjesto kojem će se sve više težiti, a mogućnost da se do njega dopre, i od takvog poimanja kontrole pobjegne, je sve neizvjesnija. Izložba se sastojala od monumentalnog crteža ugljenom na papiru dimenzija 240×400 cm i video – zvučne instalacije koja je preko ekrana i mikrofona u realnom vremenu strimovala dešavanja iz same galerije.

Bojan Radojčić, (Šabac, 1981) diplomirao je slikarstvo 2004. na Akademiji lepih umetnosti u Beogradu. Aktivan je na umjetničkoj sceni od 2009. godine, od kada je imao 17 samostalnih izložbi u Srbiji i inostranstvu. Izlagao je na brojnim grupnim izložbama i festivalima u Srbiji, Grčkoj, Njemačkoj i Danskoj. Od 2011. redovno učestvuje na sajmovima umjetnosti u Danskoj (Copenhagen Art Fair, Art Aarhus, Art Herning). Radojčić je 2012. bio finalista nagrade “Dimitrije Bašičević Mangelos”, a 2011. dobio je prvu nagradu na izložbi “Vizura nove osećajnosti” u Čačku, dok je 2010. nagrađen na Oktobarskom salonu u Šapcu. Iste godine je bio finalista za glavnu nagradu Fonda Vladimira Veličkovića. Njegovi radovi se nalaze u privatnim kolekcijama u Austriji, Danskoj, Italiji, Norveškoj i Islandu, kao i Muzeju savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu. Član je Udruženja likovnih umetnika Srbije, a trenutno živi i radi u Beogradu.

Kustoskinja izložbe: Ljiljana Karadžić

Izložba Dritona Selmania *Screenshots of Now* (Galerija Art, 20.07 – 30.09.2021.)

Izložbu su činili fragmenti „umjetnikove sadašnjosti“, djelovi posvećenog umjetničkog djelovanja, dugog trajanja (riječ je o životnom pozivu, offline), počev od najintimnijeg, ličnog

prostora i iskustva kao polazišta, dok je s druge sve to stavljeno na uvid javnosti (online), istoj onoj koja ima mogućnost da u svom brzom pogledu i bilježenju iz toga osjeti i pokuša da razumije određeni trenutak u (svojoj) sadašnjosti. Trenutak sada i odmah, koji je karakterističan za društvene mreže i život online, posebno mladih generacija, u velikoj mjeri zaglušuje prostor za kritički odnos prema sadašnjosti.

Driton Selmani rođen je 1987. godine. Diplomirao je na Fakultetu umjetnosti u Prištini, na odsjeku za grafički dizajn. Master iz oblasti likovne umjetnosti stekao je na Umjetničkom univerzitetu Bornmut, Engleska. Učestvovao je na brojnim samostalnim i grupnim izložbama kako u regionu (Hrvatska, Slovenija, Srbija, Sjeverna Makedonija), tako i internacionalno (Brazil, Japan, Belgija, Austrija, Danska, Švedska, Turksa, Maroko, Italija...). Dobitnik je više nagrada i učesnik međunarodnih rezidencijalnih programa, a njegovi radovi se nalaze i u javnim kolekcijama u Italiji, Norveškoj, Izraelu, Kosovu. Jedan je od vodećih savremenih umjetnika mlade generacije na Kosovu. Živi i radi u Prištini.

Kustoskinja izložbe: Ana Ivanović

Kolektivna izložba *Revolucija svakodnevnog života* (Galerija Art, 12.10 – 01.12.2021.)

Izložba je okupila grupu mladih crnogorskih umjetnica koje koriste nove načine istraživanja kroz kolažiranje i kombinovanje raznih materijala. Umjetnice su svojim radovima napravile sponu između umjetnosti i društva, kako na idejnom, tako i na pojmovnom planu. One su, na jedan poseban način, odgovorile na poziv za izradu radova na temu *Revolucija svakodnevnog života*. Izložba je realizovana u saradnji sa Francuskim institutom. U projektu su uzele učešće Brigita Antoni, Branka Kovačević, Jovana Vujanović, Jelena Iličković Tomić i Milica Janković. Umjetnice su završile Fakultet likovnih umjetnosti na Cetinju i učestvovala su u zapaženim umjetničkim projektima u zemlji i inostrantvu.

Kustoskinja izložbe: Maša Vlaović

Izložba Milene Jovičević *Pjevaj Maro, Pjevaj Zlato...* (Galerija Art, 17.12.2021 – 27.01.2022.)

Multimedijalna izložba, koja je usmjerena ka razbijanju rodnih i drugih stereotipa, kojima se definiše uloga žene u patrijarhalnom društvu. Iako je tema aktuelna i na svjetskoj umjetničkoj sceni, izložba se, dominantno, bavi pomenutim fenomenom u Crnoj Gori. Postavka posredno ili neposredno je glorifikovala ŽENU sa svim vrlinama i slabostima, staru, mladu, majku ili ne, udatu ili neudatu, heteroseksualnu ili običnu Ženu, koja postoji izvan svih stega i stereotipa. Cilj izložbe je bio da ukaže na pravo na IZBOR koje pripada svim ženama. Izložba je realizovana u okviru manifestacije Decembarska umjetnička scena.

Milena Jovičević je rođena 1976. godine na Cetinju. Diplomirala je 1999. godine na FLU na Cetinju, u klasi prof. Nikole Gvozdenovića. Iste godine nastavlja usavršavanje na Akademiji lijepih umjetnosti u Le Mansu (Francuska), a 2000. nastavlja školovanje na Ecole Nationale Supérieur Des Beaudž Arts u Parizu, u klasi profesora Dominika Gotjea, gdje je diplomirala 2004. godine. Doktorski umjetnički projekat uradila je na temu: Fenomen konzumerizma i pojam tijela u likovnoj umjetnosti XX i XXI vijeka. Žensko tijelo i pojam ljepote u vremenu novih tehnologija, mas medija i

interneta. Učestvovala je na više međunarodnih i domaćih izložbi. Dobitnica je brojnih priznanja i nagrada.

Kustoskinja izložbe: Maša Vlaović

Izložba *Kuslevova kuća – Putovanje kroz vrijeme* (Kuslevova kuća)

Izložba *Kuslevova kuća – Putovanje kroz vrijeme*, realizovana je kao dio obilježavanja Dana nezavisnosti Crne Gore, kada je svečano otvorena Kuslevova kuća nakon završenih radova sanacije. Izložba kroz stare fotografije i dokumentarno-arhivsku građu predstavlja specifičan period iz prošlosti Podgorice. Postavka je koncipirana kroz četiri tematske cjeline: Arhitektura Podgorice između dva rata, Porodica doktora Kusleva, Bombardovanje Podgorice 1944-te i Arhivska građa o životu i radu doktora Kusleva. Autorka postavke je Vanja Vuković, a realizaciju projekta je koordinirala Zorica Stijepović.

ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

Zaposleni u Sektoru za zaštitu kulturnih dobara su u sklopu redovnih aktivnosti sprovodili mjere preventivne zaštite i konzervatorske mjere u dijelu saniranja i konzervatorskog tretiranja muzejskih predmeta koji su u sastavu muzejskih zbirki, kao i preventivnu konzervaciju artefakata otkrivenih prilikom sistematskih arheoloških istraživanja. Takođe, tokom godine komisijski je vršen popis, identifikacija, uvid u stanje muzejskih predmeta i utvrđivanje eventualnih oštećenja u svim muzejskim zbirkama, te izrada liste prioriteta u sanaciji u odnosu na stanje muzealija, kao i aktivnosti na izradi suvenira – odabir karakterističnih muzejskih predmeta koji će, kroz prezentaciju suvenira, popularisati pokretnu kulturnu baštinu Glavnog grada, razvoj i usavršavanje modela i kalupa, odlivanje i retuš kopija.

Izrada konzervatorskih projekata:

- Izrada Projektnog zadatka sanacije *Spomenika palim borcima i žrtvama iz Bratonožića u Balkanskim, Prvom i Drugom Svjetskom ratu*, postavljen 1978. godine, na Pelevom Brijegu, autora Časlava Božovića, arhitekta i Luke Tomanovića, akademskog vajara.

Sanacija spomenika i spomen-obilježja

Kontinuirano, tokom cijele godine, vršilo se sprovođenje konzervatorskih mjera na ovom dijelu kulturne baštine Glavnog grada. Spomen-obilježja posvećena značajnim ličnostima i događajima iz naše prošlosti su memorija na te podvige, i uzor budućim generacijama. Nažalost, često su meta vandalskih postupaka kojima se skrnave, i stoga se, u skladu sa stanjem na terenu, obavljala sanacija istih.

U okviru sanacije spomenika i spomen-obilježja sprovedene su sljedeće mjere:

- Sanacija *Spomen-groblja na Koniku* - nakon čišćenja starih slojeva farbe, ispisana su uklesana slova novom crnom bojom tako da su sada jasna i čitljiva, a petokraka ofarbana crvenom bojom. Bronzani bareljef je očišćen od prljavštine i ispoliran. Odstranjivanje patine je vršeno blagim abrazivnim sredstvima i uz pomoć neutralnih hemijskih sredstava koji ne djeluju agresivno na kamene strukture spomenika. Nakon toga je izvršeno poliranje metala.
- Sanacija znatnih oštećenja nastalih vandalskim postupcima, na *Spomen-bisti Radomira Ivanovića* u Maslinama - Kompletna zamjena mermernih ploča postamenta, urezivanje i ispisivanje slova posvete, poliranje i nanošenje zaštitnog sredstva na svim elementima spomen-obelježja.
- Sanacija oštećenja nastalih otuđivanjem metalnih djelova na *Spomeniku posvećenom putnicima poginulim u željezničkoj nesreći na Bioču* - na osnovu novo izrađenih kalupa su izrađeni novi bronzani elementi u livnici, u vidu tri suze koji su aplicirani na prvobitna mjesta – na mermernim pločama spomen-obelježja.
- Stručna pomoć u zakonskim, pripremnim aktivnostima na realizaciji sanacije *Rodne kuće narodnog heroja Ivana Milutinovića* u Piperima.
- Odstranjivanje nabujale vegetacije oko *Spomenika poginulim Lješnjanima u borbama za slobodu na Barutani* – Lješanska nahija, autora arhitekta Svetlane-Kane Radević.
- Konzervatorske mjere zaštite istočnog zida prostorije 12/IX na arheološkom lokalitetu *Duklja*.

Konzervatorska istraživanja

- Konzervatorska istraživanja za potrebu izrade Konzervatorskog projekta sanacije kulturnog dobra *Rodna kuća narodnog heroja Ivana Milutinovića*, Cerovice, Piperi.

ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA

Arheološka istraživanja *Mališina pećina*- Pljevlja

U aprilu 2021. na arheološkom lokalitetu *Mališina stijena* su obavljena multidisciplinarna istraživanja, prije svega arheološka i paleontološka, koja uključuju studije arheološkog materijala i fosilnih ostataka krupne i sitne faune i lito-stratigrafska istraživanja pronađenih depozita. Sonda iz 2021. godine je otvorena u istočnom dijelu potkapine. Iskopavanja su obavljena na površini od 6 m² (kvadrati I-10, I-11, I-12, J-10, J-11, J-12) do očekivane dubine od 2,2 m.

Arheološka kolekcija otkrivena tokom radova u 2021. godini potvrđuje interpretaciju prethodnih istraživanja na lokalitetu, shodno kojim materijalni kompleksi pećine pripadaju epohi gornjeg paleolita. Za kamenu industriju iz proslojaka sloja A karakteristična je razvijena mikrolamelarna tehnologija okresivanja. Među oruđem su prisutne forme tipične za zaključnu etapu gornjeg paleolita – mikrolamele sa zatupljenim rubom. Određeni podaci ukazuju na sistematsko bavljenje ribolovom, kao i lovom na ptice i sitne sisare. Pored oruda izrađenog od lokalnih sirovina, u okviru industrije nailazimo i na predmete od kvalitetnih kalcedona i jasmoida, koji nijesu pronađeni

u okolini lokaliteta. Reprezentativna zbirka iz sloja C sadrži karakteristično srednjepaleolitsko oruđe – musterijenske šiljke i levaloazijenske odbitke. Fragmenti kostiju svjedoče o lovu na krupne sisare – koze, jelene i moguće bizone. Nastavak kompleksnog izučavanja lokaliteta Mališina stijena omogućuje detaljno izučavanje kulturnih procesa koji su pratili smjenu dvije arheološke epohe na prostoru Istočnog Jadrana.

IZDAVAŠTVO

U okviru izdavačke djelatnosti iz štampe je izašao zbornik radova *Nova antička Duklja*. Takođe, sve realizovane izložbe pratila je štampa kataloga, čiji je izdavač JU Muzeji i galerije Podgorice.

VANPROGRAMSKE AKTIVNOSTI

Izložba *Women about women* (Moderna galerija, 10.02 – 27.02.2021.)

Izložba *Women about women* uvod je u dvogodišnje istraživanje praksi i teritorija umjetnica Zapadnog Balkana. Okuplja dvadeset pet vizuelnih umjetnica Srbije, Crne Gore, Hrvatske, Slovenije i Sjeverne Makedonije. Projekat *The Rise of women in culture in Western Balkans* podržan je od Evropske unije, a sprovode ga Fenomena (SRB), Spes (MNE), BeoArt Contemporary (SRB), Udruga Prizma (CRO), Sensus (NM) i Lokarjeva galerija (SLO). Nakon Beograda, izložba je realizovana u Podgorici. Kustoskinja izložbe u Crnoj Gori bila je Nela Gligorović.

Izložba *Missing stories* (Moderna galerija, 15.06 – 18.07.2021.)

Međunarodni umjetnički projekat Goethe-Instituta Beograd pod nazivom *Missing Stories* realizovan uz podršku njemačke fondacije Sjećanje, odgovornost, budućnost. Pet kustoskinja i kustosa (dr Tomas Elzen – Umjetničke zbirke i muzeji Augzburg; H2 – Centar za savremenu umjetnost, Augzburg; dr Sanja Kojić Mladenov – Muzej savremene umjetnosti Vojvodine, Novi Sad; Una Popović – Muzej savremene umjetnosti Beograd, Beograd; Adela Demetja – Tirana Art Lab, Tirana; Natalija Vujošević – Institut za savremenu umjetnost, Cetinje odabralo je deset umjetnica i umjetnika iz Njemačke, Srbije, Albanije i Crne Gore da se pridruže projektu i iz umjetničke perspektive pristupe temi projekta – prinudnom radu u Trećem rajhu. Urednica prateće publikacije izložbe *Missing Stories* je poznata književnica iz Berlina Tanja Dikers.

Tema prinudnog rada tokom nacističke okupacije nedovoljno je prisutna u kolektivnom sjećanju Balkana – malo je dokumentacije o njemu, još manje javnih događaja i rasprava na tu temu, a to tragično poglavlje evropske istorije u potpunosti je izostavljeno u udžbenicima i nastavi istorije. S druge strane, veliki broj porodica pamti sudbine svojih predaka koji su tokom okupacije bili na prinudnom radu u nacističkoj Njemačkoj, bilo u fabrikama, radnim logorima ili u poljoprivredi. Zahvaljujući tome, sudbine prinudnih radnika prisutne su i u individualnom sjećanju sadašnje generacije, a na poseban način ih doživljavaju umjetnici i intelektualci. Umjetnice i umjetnici koji su

učestvovali u projektu su: Burkhard Šitni (Njemačka), Kristijan Herl (Njemačka), Aleksandar Zograf (Srbija), Milorad Mladenović (Srbija), diSTRUKTURA (Srbija), Dragan Vojvodić (Srbija), Ivan Salatić (Crna Gora), Lenka Đorojević (Crna Gora), Donika Čina (Albanija) i Remijon Pronja (Albanija).

Izložba Srđan Vukčevića *Divinske promenade* (Moderna galerija, 28.06-30.07.2021.)

Izložba akademskog slikara Srđana Vukčevića *Divinske promenade* podijeljena je u dva segmenta. Prvi se odnosi na seriju slika i crteža simboličnog naziva *Julimbriški vrt*, dok drugi čini prostorna instalacija – ručno izrađen čador *Ispovjedaonica Efeta*.

“Htio sam da se svi prošetamo ovom izložbom. Ova promenada nas vodi kroz svjetove koji nas drže do toga da se susrijećemo i jednako smo bliski. *Julimbriški vrt* je sopstvena vizija života. Vodi nas kroz onaj fini, ušuškani, umilni svijet, svijet ljepote, ljubavi, empatije. *Ispovjedaonica Efeta* je mjesto u kojem „ispiramo“ sopstvenu savijest. Ovo je prilika da u tom prostoru osjetimo potrebu da sami sebe preispitamo i očistimo. Unutar isповjedaonice su neki moji artefakti” – rekao je o izložbi Srđan Vukčević.

Izložbu je organizovao Sekretarijat za kulturu i sport Glavnog grada, a kustoskinja izložbe bila je Selma Đečević.

Izložba Između fašizma i antifašizma: u 11 činova (Kuslevova kuća, 13.07 – 13.08.2021.)

U okviru programa obilježavanja Dana državnosti otvorena je izložba *Između fašizma i antifašizma: u 11 činova*. Impozantna postavka fotografija i umjetničkih djela, sa tematikom Drugog svjetskog rata, dio je kolekcije Historijskog muzeja Bosne i Hercegovine. Izložba svjedoči o vremenu stradanja, okupacije i otpora. Ujedno, ona nosi snažnu i upečatljivu poruku - slobodarstva, solidarnosti i antifašizma. Prikazana su djela koja doprinose očuvanju antifašističkog nasljeđa, boljem poznavanju istorijskih činjenica i jačanju građanskih ideala, promovišući originalan izraz i iskazujući univerzalne vrijednosti.

Izložba Luke Lagatora *Karikature* (Moderna galerija, 27.07 - 31.08.2021.)

Izložbu je činilo 125 nagrađenih radova značajnog opusa istaknutog umjetnika Luke Lagatora i predstavljanje druge knjige karikatura u izdanju Matice crnogorske. Događaj je priredjen povodom 55 godina bogatog umjetnikovog stvaralaštva. Novinar i publicista Vlatko Simunović je kazao da su Lagatorove karikature uvijek nešto više od društvene i politička satire. “Iščitavaju se kao proizvod cjelovitog sistema mišljenja, pogleda na život nezagadenog česticama dnevne politike, nadmoći i likovanja koje je najčešće indikator, prilično pouzdan, inferiornosti i frustracije. I nikada ne udovoljavaju posmatraču. Kao kontrapunkt uvježbanom i disciplinovanom mišljenju promotera dnevne politike, uvijek kazuju nešto važno.”

Događaj je realizovan u okviru Podgoričkog kulturnog ljeta, u organizaciji Sekretarijata za kulturu i sport Glavnog grada i Matice crnogorske.

Izložba fotografija *Evolucija: maske iz područja Toresovog moreuza* (Moderna galerija, 02.09-18.09.2021.)

Izložba posvećena tradicionalnim maskama sa područja Toresovog moreuza (Australija), koje odražavaju živu umjetničku, duhovnu i kulturnu tradiciju lokalnog stanovništva tog ostrvskog područja. Izložbu je realizovao Kulturni centar Gab Titui u saradnji sa Nacionalnim muzejem Australije i Ministarstvom vanjskih poslova Australije. Izložba na autentičan način promovise očuvanje kulturnih identiteta i raznolikosti stvaralačkih izraza.

Izložba *The Future of Living* (Moderna galerija, 22.09 – 06.10.2021.)

Izložba savremenog slovenačkog dizajna *The Future of Living* nastala je u produkciji Centra za kreativnost – koji djeluje u sklopu Muzeja arhitekture i dizajna u Ljubljani. Izložbu su činili eksponati označeni žigom izvrsnosti Made in Slovenia. Kustoskinja izložbe je Mika Cimolini, dizajn postavke potpisuje kolektiv Kabinet 01, a grafički identitet postavke Studio Kruh iz Ljubljane.

Izložba plakata *Tolerancija* (Moderna galerija, 02.11 - 30.11.2021.)

Izložba plakata *Tolerancija* organizovana je u susret 16. novembru – Međunarodnom danu tolerancije, koji je ustanovljen 1996. godine na prijedlog Generalne skupštine Ujedinjenih Nacija. Projekat *Tolerancija* pokrenuo je 2017. godine ilustrator i dizajner Mirko Ilić (USA), pozivajući dizajnere iz cijelog svijeta da kroz formu plakata daju svoj komentar na temu tolerancije, inkluzije i dijaloga.

Izložba je bila dio Festivala FLUID, a realizovana je u ko-produkciji FLUX-a i fondacije Tolerance Project Inc. / studio Mirko Ilić Corp. Sekretarijat za kulturu i sport Glavnog grada i Muzeji i galerije Podgorice obezbijedili su podršku za predstavljanje izložbe u Podgorici. Od 2017. godine izložba *Tolerancija* u različitim verzijama postavljena je preko 115 puta u više od 30 zemalja.

Tokom trajanja izložbe organizovana je i panel diskusija *Kako do sinergije umjetnika, javne uprave i civilnog društva za očuvanje prostora tolerancije?* koja je bila dio zajedničkih aktivnosti Centra za građansko obrazovanje, FLUX-a i JU Muzeji i galerije Podgorice.

Izložba Svetlana Kana Radević - Poslijeratna arhitektura između centra i periferije (Moderna galerija, 19.12.2021 - 31.03.2022.)

Izložbu je realizovao APSS Institut i kompanija Strategist, a pod pokroviteljstvom predsjednika Crne Gore Mila Đukanovića i uz podršku Glavnog grada Podgorice i Sekretarijata za kulturu i sport. Izložba je u Podgoricu došla iz Venecije, gdje je bila predstavljena u okviru Bijenala arhitekture. Uz posvećen rad na razvoju arhitekture, Svetlana Kana Radević zalagala se za ideje emancipacije građanske kulture, potvrđujući da njena profesija ima značajan uticaj, ne samo na estetske i ambijentalne, već i na društvene osobenosti sredine u kojoj nastaje. Kada se suočimo direktno sa Kaninim opusom, otvaramo potpuno drugačiji svijet, ulazimo u duboku sintezu njenih etičkih i profesionalnih stavova kada je u pitanju grad i arhitektura, njenog širokog poznavanja tada

savremenih tendencija u arhitekturi, tehnologija gradnje i vernakularnih metoda. Arhitektura je za nju predstavljala svojevrsnu poetiku ali i etiku života. Postavka izložbe poziva na dijalog o zajedničkom djelovanju i zalaganju za univerzalne vrijednosti u stvaranju arhitekture, planiranju javnog prostora, i ukupnog ambijenta u kojem živimo. Izložba u Podgorici otvorena je kao dio programa Manifestacije DEUS 2021.

OSTALE AKTIVNOSTI

U saradnji sa Sekretarijatom za kulturu i sport i drugim partnerskim organizacijama u prostorima Muzeja grada tokom godine organizovane su projekcije dokumentarnih filmova, književne večeri, tematske diskusije, koncerti klasične muzike. Na taj način galerije su postale dinamično mjesto kreativnosti i važan dio gradske umjetničke scene. Stručna vođenja kroz umjetničke postavke i razgovori o kulturnoj baštini i likovnoj umjetnosti bio je svakodnevni zadatak muzejskog osoblja u cilju popularizacije i valorizacije kulturnog nasljeđa, ali i djela umjetnika čiji je rad prestavljen u galerijskim prostorima.

Muzeji i galerije Podgorice su se i u 2021. godini pridružili obilježavanju manifestacije Noć muzeja, 18. maja, kada su svi izložbeni prostori bili otvoreni za posjetioce do 23h, a u okviru aktuelnih umjetničkih postavki upriličen je poseban program, i to: stručno vođenje kroz izložbu Krsta Andrijaševića *Dezeni kao apstraktno slikarstvo* sa kustoskinjom izložbe Ljiljanom Karadžić, razgovor sa umjetnicom Katarinom Zlajić i kustoskinjom Selmom Đečević povodom izložbe *Poljubi zemlju*, kao i stručno vođenje kroz stalnu galerijsku postavku u Galeriji Risto Stijović sa autorkom postavke Petricom Duletić.

Tokom jula, avgusta i septembra promovisani su izdavački projekti JU Muzeji i galerije Podgorice, koji su izašli iz štampe u prethodnom periodu, i to: Spomen-obilježja Podgorice, Metafizika Mihaila Jovičevića, Monografija Đeljoš Đokaj, drugo dopunjeno izdanje Kulturna baština Balšića.

U okviru Podgoričkog kulturnog ljeta organizovana je serija predavanja o djelu i uticaju Rista Stijovića, jednog od najznačajnijih crnogorskih i jugoslovenskih skulptora, začetnika i utemeljivača crnogorskog modernog vajarstva. Predavanje *Djelo Rista Stijovića i razvoj vajarstva u Crnoj Gori* održao je istoričar umjetnosti Miloš Marjanović, dok je predavanje *Crnogorsko vajarstvo i refleksije skulptorskog djela Rista Stijovića na savremenike* održala istoričarka umjetnosti Ljiljana Zeković.

Saradnjom sa međunarodnim festivalom *Kotor:Art* tokom avgusta JU Muzeji i galerije Podgorice obogatile su programske aktivnosti nizom muzičkih izvedbi koje su realizovane u muzejskim i galerijskim prostorima. U okviru segmenta *Kotor:Art talenti*, nastupili su mladi umjetnici Viktor Huter (violina), Miljan Stanišić (violina) i Lola Stanišić (klavir). Kao dio inicijative *Pjaca od džezza*, nastupio je *Duo Aleksijević* - Aleksandra Bijelić Aleksijević (vokal) i Ivan Aleksijević (klavir). Podgoričkoj publici predstavio se i *Kotor:Art kamerni ansambl*, u sastavu: Marija Đurđević Ilić - flauta, Ivana Dakić - oboa, Veljko Klenkovski - klarinet, Dušan Petrović - fagot, Nikola Ćirić - horna, svirao je djela Ligetija, kao i obrade tradicionalnih crnogorskih melodija, u aranžmanu crnogorskih kompozitora Nine Perović i Ivana Marovića.

Shodno potpisanom sporazumu o saradnji sa JPU Đina Vrbica, počev od oktobra 2021. god. realizovan je edukativni projekat pod nazivom *U carstvu muzeja* koji djeci predškolskog uzrasta kroz muzejske programe neformalnog obrazovanja omogućava neposredan pristup kulturi i umjetnosti. Najmlađa publika, svake srijede tokom trajanja školske godine, uči o muzejskim eksponatima i umjetničkim djelima, i razvija likovnost kroz slikarske radionice, uz rad sa timom kustosa, pedagoga i vaspitača.

Manje vidljiv, ali suštinski bitan dio posla u obavljanju muzejske djelatnosti jeste i rad na muzejskoj dokumentaciji i stručnoj obradi muzejskih predmeta koji čine dio fonda. Tokom 2020-te godine, nakon više decenija, Muzej je otpočeo sa sveobuhvatnim popisom i temeljnom obradom muzejske dokumentacije, kao i njenom elektronskom obradom što predstavlja prvi korak ka digitalizaciji muzejske građe, te je isti posao nastavljen i tokom 2021. godine. Na ovaj način popisana i obrađena dokumentacija je osnov za sprovođenje revizije muzejskog materijala na zakonom propisan način.

INVESTICIONI RADOVI

Objekti pod ingerencijom JU Muzeji i galerije Podgorice zahtijevaju konstantno održavanje, kao i povremene radove na sanaciji i djelimične adaptacije, u skladu sa uslovima i standardima muzeološke i galerijske djelatnosti. Ti poslovi realizovani su u kontinuitetu tokom cijele godine.

U 2021. godini izvedeni su:

- radovi na fasadi glavne zgrade JU Muzeji i galerije Podgorice;
- završni radovi na adaptaciji Galerije Art;
- radovi na uređenju prijemnice i suvenirnice, II faza;
- radovi na održavanju izložbenih prostora;
- redovno održavanje i uređenje dijela prostora u Muzeju Marka Miljanova;
- radovi na opremanju enterijera u izložbenom prostoru;
- zanatski radovi u depoima;
- opremanje enterijera pomoćnog objekta Galerije Risto Stijović.

POKLONI I OTKUPI MUZEJSKO-GALERIJSKIH PREDMETA

Umjetnička zbirka je tokom 2021. godine, na osnovu poklona autora koji su izlagali u Modernoj galeriji, obogaćena radovima i to:

- Milijana Vujović, rad *Bez naziva*, akvarel, 77x56 cm, godina nastanka 2019;
- Katarina Zlajić, *Prostorna kompozicija* (objekat) postament - drvo, H-150 cm, naušnice i prsten - rajsfešljus i ametist;
- Marko Čakalović, *Dva lica vremena*, skulptura, kombinovana tehnika, H-60 cm, godina nastanka 2021;

- Tijana Gordić, *Noć*, akrilik na platnu, 77x60 cm, godina nastanka 2020;

Slikar Rajko Todorović Todor, povodom Dana oslobođenja Podgorice poklonio je 30 svojih umjetničkih djela. Donacija obuhvata radove iz ciklusa *Pisma Francisku* (podciklus *Posjetioci knúe gluvog*), rađene u različitim slikarskim i crtačkim tehnikama. Poklonjeni radovi segment su umjetničkog projekta za koji je Todorović nagrađen najvećim državnim priznanjem Trinaestojulskom nagradom.

KIC. Budo Tomović je poklonio Ustanovi 29 predmeta za etnografsku zbirku: koret crnogorska svećana ženska nošnja (5 komada); suknja -crnogorska svećana nošnja (4 komada); pojas – brenzat- malisorska ženska svećana nošnja (1 komad); pojas- silav- crnogorska muška svećana nošnja (1 komad); pojas, srebrni kovani pojas sa tri ploče (pafte) (1 komad); pojas, sa tri kovane ploče (pafte), bez kaiša – muslimanska ženska svećana nošnja (1 komad); ćemer- filigranski pojas sa pet ploča (1 komad); ukrasni lanac (5 komada); ukrasni lanac - ukrasi ženske svećane malisorske nošnje (ukrasni lanci, amajlija i tundina); narukvica; kapica – ukras za glavu sa maramom – svećana ženska malisorska nošnja; plastron – ženski odjevni predmet sa pločom – malisorska svećana ženska nošnja; suknja – malisorska ženska nošnja (3 komada); jelek – bogato urađenog zlatoveza – muslimanska ženska nošnja; jelek – dugih rukava,– muslimanska ženska nošnja; detalj zlatoveza-ukrasa, izrezan sa ženske svećane nošnje.

Otkupljeni predmeti u 2021. godini

Tokom 2021. godine otkupljena su djela za umjetničku zbirku:

- Velibor Pavićević, *Pismo II*, kamen i kovano gvožđe, 37 x 42 x 14 cm, 2018;
- Cvetko Lainović, *Autoportret*, ulje na platnu, 51x46 cm;
- Risto Stijović, *Akt*, gipsani odlivak skulpture *Žena bez ruku*, H-77cm.

U toku 2021. godine za potrebe etnografske zbirke su otkupljeni predmeti: preslica (kolovrat), mensigani kantar i stara dimilica za pčele.

OCJENA REALIZACIJE PROGRAMA

U programskom dijelu rad Ustanove u značajnoj mjeri je unaprijeđen, posebno kada je riječ o likovnoj djelatnosti odnosno prezentaciji umjetničkih izložbi. Novi programski segmenti takođe su doprinijeli sardžajnijem i kvalitetnijem programu. Posebno značajan novi programski segment u ovoj godini bila je i društvena uloga kulture. Programi posvećeni društvenoj ulozi kulture u mnogome su doprinijeli i razvoju publike. O tome svjedoči evidencija o broju posjeta koja je značajno uvećana u odnosu na prethodnu godinu. Pored redovnih programa unaprijeđenju rada Ustanove i razvoju publike doprinijeli su i prateći muzejski programi. To se odnosi na grupne posjete, rad sa djecom i mladima, stručna vođenja, tematske radionice, predavanja i koncerte. Razvoj socijalnih platformi

muzeja dodatan su segment kojim je u prethodnoj godini unaprijeđen rad i komunikacija sa muzejskom publikom.

Izazov sa kojim se Ustanova suočava je revizija muzejskog materijala, koja predstavlja obavezu iz zakonskih propisa u muzejskoj djelatnosti. Zbog organičenja u radu uzrokovanim pandemijom korona virusa poslovi revizije nijesu mogli biti okončani u periodu u kome je to planirano. Pored toga, komisije za reviziju muzejskog materijala tokom prethodnih godina obavljale su poslove revizije, ali uz znatne metodološke nedostatke, što je takode uslovilo da postupak revizije nije okončan na adekvatan način utvrđen zakonskim obavezama. Kadrovski kapaciteti u dijelu stručnih poslova iz muzejske djelatnosti, takode je izazov sa kojim se Ustanova suočava u dužem periodu. Rješavanje navedenih pitanja biće prioritetni zadaci u cilju unaprijeđenja djelatnosti i usklađivanja sa zahtjevima savremene muzeologije i međunarodnim standardima.

SAVJET USTANOVE

Savjet JU Muzeji i galerije Podgorice radio je u skladu sa svojim nadležnostima. Na sjednicama, održanim tokom godine razmatrana su sva pitanja od značaja za rad Ustanove.

SARADNJA

U realizaciji programskih aktivnosti u kontinuitetu se odvijala saradnja i komunikacija sa Glavnim gradom i institucijama lokalne samouprave. Takode, u saradnji sa predstavnicima Međunarodnog savjeta muzeja (ICOM) rađeno je na uspostavljanju *crvene liste za Jugoistočnu Evropu*, kada je u pitanju zaštita kulturnih dobara od nelegalne trgovine.

Na osnovu sporazuma o saradnji sa Institutom za arheologiju i etnologiju – Novosibirsk vršena su arheološka istraživanja na lokalitetu Mališina pećina. Dodatno, koordinirana je i međuresorna saradnja posebno u oblastima od značaja za kulturno nasljeđe.

U oblastima vizuelnih umjetnosti, pokrenuta je kolaboracija i rad na projektima sa brojnim institucijama kulture. Saradnja se realizuje sa muzejima i institucijama kulture iz zemalja regiona. Pored toga, saradnja se realizuje sa Evropskim muzejima, galerijama, kulturnim centrima i organizacijama civilnog sektora. Poseban fokus je na saradnji sa Italijom, Austrijom i Francuskom. U kontinuitetu se ostvaruje saradnja sa Austrijom, posebno sa Direktoratom za kulturu regiona Gornje Austrije. Dugoročna partnerstva uspostavljena su i sa italijanskim kustoskim kolektivom NOS Visual Arts Production, kao i sa organizacijom Tactical Tech iz Berlina.

Kroz projektnu saradnju, posredstvom programa malih grantova Američke ambasade u Podgorici, unaprijeđeni su i programi društvene uloge kulture, kroz projekat *Nasljeđe jednakosti* čija je realizacija otpočela krajem godine. Dodatno, u cilju promocije kulturnog nasljeđa i razvoja novih projekata iz oblasti savremenog stvaralaštva, intenzivirana je saradnja s ambasadama u Podgorici, posebno s ambasadama Italije, Austrije, Francuske i SAD.

Saradnja sa civilnim sektorom i zajednička realizacija programa poput panel diskusija i umjetničkih izložbi u ovoj godini bila je od posebnog značaja.

ORGANIZACIJA I KADROVSKA OSPOSOBLJENOST USTANOVE

JU Muzeji i galerije Podgorice čine četiri sektora:

- Sektor Muzej grada i Muzej Marka Miljanova,
- Sektor Moderna galerija, Galerija Risto Stijović i Galerija Art,
- Sektor za zaštitu kulturnih dobara i
- Sektor za opšte, pravne, administrativno-tehničke i finansijske poslove.

U Ustanovi je na dan 31.12.2021. godini bilo 40 zaposlenih.

IMOVINA USTANOVE - POSLOVNI PROSTOR I OPREMA

JU Muzeji i galerije Podgorice za obavljanje svoje djelatnosti koristi sledeće objekte:

- objekat Ustanove u kojem se nalazi sjedište u ulici Marka Miljanova br.4. u Podgorici, koji zahvata površinu od oko 2000 m², u kojem je smještena stalna muzejska postavka, kao i izložbeni prostori u kojima se organizuju povremene izložbe, konzervatorsko-restauratorska radionica (laboratorija), depoi za smještaj muzejskog materijala, kao i službene prostorije za većinu zaposlenih.
- objekat Kuslevove kuće u ul. Vuka Karadžića, površine oko 264m², sa dvorištem od oko 4.300m² i izložbenim prostorom koji služi za realizaciju povremenih izložbi i drugih sadržaja.
- objekat Muzeja Marka Miljanova na Medunu, koji je udaljen 12km od grada. Objekat ima prizemlje, sprat i potkrovlje, sa pripadajućim dvorištem. U prizemlju i na spratu nalaze se muzejska postavka i službene prostorije, a u potkrovlju objekta smješten je depo i sala za sastanke sa bibliotekom.
- Galerija Risto Stijović, koja se nalazi u Staroj varoši, u ul. Braće Zlatičanin, i sastoji se od dvije cjeline koje su rekonstruisane u 2019. godini. Galerija čuva i kroz stalnu postavku prezentuje Stijovićev umjetnički opus.
- prostor Galerije Art čija je sanacija i rekonstrukcija u cjelosti okončana u decembru 2020. godine. Kao prateći sadržaj Galerije otvorena je i moderno opremljena Art kafetrija.
- Kuća Blaža Jovanovića na Veljem brdu, koja se trenutno ne koristi za obavljanje djelatnosti, do perioda njene adaptacije i rekonstrukcije i privođenja namjeni.
- montažni objekat na arheološkom lokalitetu Duklja, KO Rogami, koji se koristi za smještaj terenske dokumentacije sa arheoloških istraživanja.

**IZVJEŠTAJ O FINANSIJKOM POSLOVANJU JU MUZEJI I GALERIJE PODGORICE
ZA PERIOD OD 01.01.2021. GODINE DO 31.12.2021. GODINE**

Organ. klasa	Ek. klasa	Ek. klasa	O P I S	Planirano za 2021.g.	Realizovano u 2021. god.	% ostvarenja plana
16	JU MUZEJI I GALERIJE PODGORICE					
	411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca		475.600,00	454.320,91	95,53
	4111	Neto zarade		287.600,00	275.389,83	95,75
	4112	Porez na zarade		39.100,00	37.077,13	94,83
	4113	Doprinosi na teret zaposlenog		102.800,00	98.877,66	96,18
	4114	Doprinosi na teret poslodavca		40.200,00	37.406,81	93,05
	4115	Opštinski prirez		5.900,00	5.569,48	94,40
	412	Ostala lična primanja		27.700,00	25.127,80	90,71
	4123	Naknada za prevoz		17.100,00	15.852,00	92,70
	4127	Ostale naknade		10.600,00	9.275,80	87,51
	413	Rashodi za materijal		36.300,00	29.974,55	82,57
	4131	Administrativni materijal		8.000,00	6.414,64	80,18
	4133	Materijal za posebne namjene		20.000,00	16.672,67	83,36
	4134	Rashodi za energiju		7.000,00	6.188,74	88,41
	4135	Rashodi za gorivo		1.300,00	698,50	53,73
	414	Rashodi za usluge		59.300,00	47.464,79	80,04
	4141	Službena putovanja		2.000,00	1.088,03	54,40
	4143	Komunikacione usluge		3.800,00	3.017,16	79,40
	4145	Usluge prevoza		7.000,00	4.312,95	61,61
	4148	Usluge stručnog usavršavanja		1.000,00	150,00	15,00

	4149	Ostale usluge	45.500,00	38.896,65	85,49
415	Rashodi za tekuće održavanje		2.600,00	1.512,52	58,17
	4153	Tekuće održavanje opreme	2.600,00	1.512,52	58,17
419	Ostali izdaci		57.100,00	66.606,29	116,65
	4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	56.500,00	66.516,54	117,73
	4193	Izrada i održavanje softvera	600,00	89,75	14,96
431	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru		14.000,00	12.338,66	88,13
	4314	Transferi nevladinim organizacijama	2.000,00	2.000,00	100,00
	4318	Ostali transferi pojedincima	12.000,00	10.338,66	86,15
16	UKUPNO:		672.600,00	637.345,52	94,76

Komentar Finansijskog izvještaja za 2021. godinu

Finansijskim planom za 2021. godinu predviđena su sredstva, po namjenama, u iznosu od 672.600,00 eura, i to:

- bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	475.600,00
- ostala lična primanja	27.700,00
- rashodi za materijal	36.300,00
- rashodi za usluge	59.300,00
- rashodi za tekuće održavanje	2.600,00
- ostali izdaci	57.100,00
- transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.....	14.000,00

SVEGA: 672.600,00 €

Ustanova je, za tekuće poslovanje i realizaciju programskih aktivnosti u 2021. godini, utrošila sredstva u iznosu od 637.345,52 eura, koja su namjenski korišćena za:

- isplatu bruto zarada, sa doprinosima na teret poslodavca, u iznosu od 454.320,91 eura, što predstavlja 95,53% predviđenih sredstava, za ovu namjenu;

- isplatu ostalih ličnih primanja, u iznosu od 25.127,80 eura, što je 90,71% od iznosa sredstava, predviđenih planom, za ovu namjenu;
- rashodi za materijal:
 - a) administrativni materijal (kancelarijski materijal, sitan inventar, sredstva higijene, rezervni dijelovi, ostali materijal);
 - b) materijal za posebne namjene (publikacije i časopisi, prehrambeni proizvodi, materijal za konzervaciju);
 - c) rashodi za električnu energiju i tečno gorivo;
 isplaćeni su u ukupnom iznosu od 29.974,55 eura, što čini 82,57% planiranih sredstava, za ovu namjenu;
- rashodi za usluge:
 - a) službena putovanja;
 - b) komunikacione usluge;
 - c) usluge prevoza;
 - d) usluge stručnog usavršavanja;
 - e) ostale usluge (usluge fotokopiranja, štamparske, prevodilačke i ostale usluge);
 isplaćene su u ukupnom iznosu od 47.464,79 eura. Utrošeno je 80,04% planom predviđenih sredstava, za ove namjene;
- rashodi za tekuće održavanje (održavanje lifta i ostale tehnike) plaćeni su u iznosu od 1.512,52 eura, to je 58,17% od planom opredijeljenih sredstava, za ove namjene;
- stavka ostalih izdataka
 - a) naknade po osnovu isplate ugovora;
 - b) izrada i održavanje softvera;
 utrošena je u iznosu od 66.606,29 eura ili 116,65% u odnosu na planom predviđena sredstva;
- transferi pojedincima i nevladinom sektoru realizovani su u iznosu od 12.338,66 eura. Sredstva su utrošena za dopunjavanje, kupovinom predmeta i radova, zbirki u Ustanovi. Ostvarena je saradnja sa nevladinim sektorom, kroz realizaciju programskih sadržaja u realizovanih u Ustanovi.
 Procenat realizacije predviđenih sredstva, za ovu namjenu, iznosi 88,13%.

Ustanova je, u 2021. godini, ostvarila sopstveni prihod od 484,20 eura, a sredstva donacija iznosila su 19.965,00 eura.

Ustanova je ostvarila Finansijski plan, za 2021. godinu, u iznosu od 94,76 %.

